

RODVANDING GAV BONUS I 2018

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Flere landmænd har opnået gode erfaringer med rodvanding under sommerens tørke. Rodvanding er økonomisk meget interessant de få steder, hvor det er muligt.

Tørken giver gode forhold for dræningsarbejdet, og det giver travlhed hos mange af landets drænentreprenører. Særligt sidste års våde dyrkningsår gav fyldte ordrebøger. Det er ikke kun i våde år, det er vigtigt at have en veldrænet mark. Også i tørre dyrkningsår giver det bonus, at jorden er veldrænet, så man har kunnet komme rettidigt i marken og har fået etableret et ordentligt såbed, som giver afgrøderne mulighed for en god og dyb rodudvikling, der kan sikre vandforsyningen længst mulig i en tørkeperiode.

Dræn kan i særlige tilfælde på meget flade arealer også anvendes til vanding af afgrøderne. Der er flere eksempler på landmænd, der denne sommer har blokeret drænudløb eller pumpet vand ind i drænsystemet med det formål at hæve vandspejlet i jorden for at forsyne afgrøderne nedenfra, nu når nedbøren udeblev.

RODVANDING GAV HØJERE UDBYTTER

En landmand fra Kronjylland har på et knap 100 ha stort areal forsøgt sig med rodvanding via drænsystemerne. Arealet er lavtliggende og inddiget ned mod Kattegat, og afvandes med afvandingskanaler og pumpe. Ved at sætte en skosse for udløbet til en større afvandingskanal, har landmanden hævet vandstanden i den bagvedliggende grøft, så vandstanden har stået ca. 60-80 cm over drænenes udløb i grøften. Vandet er således løbet baglæns ind i drænsystemet, som har fordelt vandet over markerne i drændybden. 14 dage før høst, hvor afgrøderne ikke længere havde et vandbehov, blev skossen fjernet, og vandet lukket ud. Landmanden vurderer, at der i gennemsnit på arealet er avlet 75 hkg pr. ha i vinterhvede, og ca. 10 hkg pr. ha mere end normalt. Udbyttet varierede, da markerne ikke er helt jævne, dvs. nogle steder har

afgrøderne haft for langt ned til vandspejlet, og derfor haft det for tørt. For at få den optimale udnyttelse af metoden, skal marken være helt plan.

Erfaringer siger, at man skal være særligt opmærksom på, at vandet, man lukker ind i drænsystemet, kontinuerligt trækker væk fra drænene og ud i jorden, hen til planterødderne. Vandet skal være i bevægelse, da stillestående vand kan slæmme jorden og filtermaterialet omkring drænene til, hvilket kan reducere dræneffektiviteten. Begynder vandet at stå stille, er det bedre at åbne for skossen eller starte pumpen, lade vandet løbe ud, og så starte forfra igen.

TILPAS EVENTUELT NYE DRÆNSYSTEMER TIL RODVANDING

Rodvanding forudsætter meget flade arealer og at det rent teknisk er muligt at hæve vandstanden i en afvandingskanal, afvandingsgrøft eller hovedledning til et niveau over drænniveau i forårs- og sommerperioden, dvs. uden for den periode, hvor drænene normalt løber. Er disse to afgørende forudsætninger opfyldt kan det anbefales, at man i projekteringen af et nyt drænsystem indtænker muligheden for at rodvande. Det kan f.eks. være relevant ved dræning af lavbundsarealer med en permanent terrænnær grundvandsstand, hvor drænene også løber i sommerhalvåret. Teknisk kan rodvanding etableres med reguleringsbrønde ved drænudløb eller placeret strategisk i drænsystemet.

Potentialet for rodvanding i Danmark er lille, fordi enten er de drænedede arealer for kuperede, eller også er det ikke muligt at hæve vandstanden over drænniveau om sommeren; men rodvanding kan være en meget billig vandingsmetode, hvor forholdene er til det. Det er næsten udelukkende på pumpede arealer, at rodvanding kan være en mulighed. Det er ca. 7 % af det dyrkede areal i Danmark, der afvandes ved pumpning.